

M.S. v. İSVEÇ DAVASI
HÜKÜM
STRAZBURG
27 Ağustos 1997
(74/1996/693/885)

Çev: Araş. Gör. Seyit Rasim Doru*

Hâlihazırdaki karar, "1997 yılı Hükümleri ve Kararları Raporlarında" nihai şeklini almasından önce editoryal gözden geçirmeye tabi tutulacaktır. Bu raporlar, aynı zamanda arka sayfadaki listede bulunan bazı ülkelerdeki temsilcilikleri ile birlikte dağıtım yapan, yayıncı Carl Heymans Verlag KG'den temin edilebilir.

ÖZET¹

Hüküm bir daire tarafından verildi.

İsveç – hastaların rızası olmadan bir kamu idaresinden diğerine kişisel ve gizli tıbbi verilerin iletimi ve hastaların bu önleme karşı öncesinde bir mahkeme önünde itiraz etme imkânının olmaması. (Gizlilik Kanunu 1980 ve İş Kazaları Sigortası Kanunu 1976)

I. SÖZLEŞMENİN 8. MADDESİ

A. Madde 8, 1. fıkra

İsveç sisteminde, uyuşmazlık konusu olan ifşaat, sadece başvurusunun Sosyal Sigortalar Bürosu'na tazminat talebinde bulunması durumuna değil aynı zamanda kendi kontrolü dışında olan diğer birtakım faktörlere de dayalıdır – Bundan dolayı, söz konusu tazminat isteğinden klinikteki tıbbi kayıtları ile ilgili olarak özel hayatına saygı hakkından açık bir şekilde feragat ettiği sonucu çıkarılamaz, dolayısıyla madde 8 fıkra 1 uygulanır.

Söz konusu tıbbi kayıtlar başvuru hakkında yüksek derecede kişisel ve hassas veri içermektedir - veriler, gizli kalmalarına rağmen, diğer kamu kuruluşlarına ve dolayısıyla kamu görevlilerinden oluşan daha geniş bir daireye ifşa edilmiş oldu – bilginin klinikte toplanması ve depolanması ve daha sonra Büroya iletimi, değişik amaçlara hizmet etmiştir– ifşaat bundan dolayı başvurusunun özel hayatına saygı hakkına bir müdahaleye yol açmıştır.

B. Madde 8, 2. fıkra

1. "Yasa uyarınca"

---

* İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı.

Bu kararın çevirisi hususunda desteğini esirgemeyen ve zamanını ayıran Değerli Hocam Yard. Doç. Dr. Gülay Arslan Öncü'ye teşekkürü bir borç bilirim.

¹ Yazı İşleri tarafından oluşturulmuş bu özet, Mahkemeyi bağlamaz.

Müdahalenin yasal dayanağının olması ve öngörülebilir olması gibi şartlar yerine gelmiştir.

2. Kanuni/Meşru amaç

Ülkenin ekonomik refahını korumak: verilerin iletimi, kamu kaynaklarının hak edenlere tahsisi noktasında potansiyel olarak belirleyici oldu.

3. Demokratik bir toplumda gereklilik

Başvurucunun, talep ettiği yararı elde etmesi konusundaki kanuni şartlarını yerine getirip getirmediğinin değerlendirilmesi kapsamında söz konusu tıbbi veriler bir kamu kurumu tarafından diğerine iletildi. – Büro'nun, kliniğin sahip olduğu verilere karşı bayandan alınmış olan bilgileri kontrol edebilmek için kanuni bir dayanağa ihtiyacı vardı. – iddia, başvurucunun muzdarip olduğunu ileri sürdüğü sırt yaralanmasına ilişkin ve Büro'ya ibraz edilen tüm tıbbi kayıtlar başvurucunun sırt problemleriyle ilgili bilgi içeriyordu. – kliniğin, Büro'nun kararı için esas teşkil eden belirli kayıtları makul şekilde değerlendiremediği iddiası temellendirilememiştir. – buna ek olarak, itiraz edilen önlem, kötüye kullanıma karşı yeterli ve etkili önlemlerle beraber önemli sınırlamalara tabi tutulmaktaydı. – dolayısıyla olayda, başvurucunun tıbbi kayıtlarının klinik tarafından Büro'ya iletiliminin ilgili ve yeterli nedenleri bulunduğu; tedbir, izlenen kanuni (meşru) amaçla orantısız değildir.

Sonuç: Oybirliğiyle ihlalin olmadığı

II. SÖZLEŞMENİN 6. MADDESİNİN 1. FIKRASI

Klinik, Büroya Sigorta Kanunu'nun uygulanmasına ilişkin başvurucunun önem arz eden ilgili şartları hakkında bilgi temin etme yükümlülüğü altındaydı. – dolayısıyla, talep eden kuruma karşı vermek görevi olan kurumun yükümlülüğü özellikle kendisinde bulunan verilerin ilgili/uygun olmasına bağlıydı; bu yükümlülük, klinikte başvurucuyla ilgili bulunan ve Büro'nun başvurucunun tazminat talebini karar bağlamasında kullanılması olasılığı olan tüm verileri içermekteydi. – bu yükümlülüğün kapsamı ve kliniğin hangi verilerin ilgili veriler olduğunu değerlendirme konusunda geniş bir takdir yetkisine sahip olduğu gerçeği – bu gibi verilerin iletimini engelleme hakkının, tartışılabilir bir temelde, ulusal hukukta tanınmış olduğu söylenemezdi.

Sonuçlar: 6 oya karşı 3 oyla uygulanamaz olması ve oybirliğiyle ihlal olmadığı

III. SÖZLEŞMENİN 13. MADDESİ

Sözleşmenin 13. maddesi altında ortaya çıkan bir başka konu – yukarıdaki madde 8'in altındaki hükümleri (bulgular) göz önüne alarak, başvurucu madde 13'ün amaçları bakımından tartışılabilir iddialara sahipti. – kendisine etkili bir kanun yolu sağlanıp sağlanmadığı meselesi – bu bakımdan kliniğin ilgili çalışanları aleyhine genel mahkemeler önünde ceza ve özel hukuk davaları açma ve mesleki gizliliği ihlal nedeniyle zararının tazminini isteme hakkına sahipti - özellikle Büro'nun bilgilerin gizliliğini korumak ve güvenceye almak yükümlülüğü, ifşaatın sınırlı niteliği ve farklı koruma tedbirleri göz önüne alındığında, olayın meydana gelmesinden sonra, değişik kanun yolları madde 13'e göre bulunmaktaydı.

Sonuç: Oybirliğiyle ihlal olmadığı

MAHKEMENİN ATIF YAPTIĞI KARARLAR

27.4.1988, Boyle and Rice v. İngiltere; 25.11.1993, Zander v. İsveç; 19.7.1995, Kerojärvi v. Finlandiya; 28.9.1995, Masson and Van Zon v. Hollanda; 15.11.1996, Chahal v. İngiltere; 25.2.1997, Z v. Finlandiya.

M.S. V. İSVEÇ DAVASI'NDA²

AİHM, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Koruma Sözleşmesi'nin 43. maddesine göre ve Mahkeme Kuralları B'nin³ ilgili hükümlerine göre aşağıdaki hâkimlerden oluşan daire olarak toplantıya başladı.

Bay R. Ryssdal, Başkan

Bay F. Gölcüklü,

Bayan E. Palm,

Bay R. Pekkanen,

Sir John Freeland,

Bay G. Mifsud Bonnici,

Bay J. Makarczyk,

Bay D. Gotchev,

Bay P. Jambrek,

ve Bay H. Petzold, Yazı İşleri Müdürü, ile Bay P.J. Mahoney, Yazı İşleri Müdür Yardımcısı,

ve 21 Mart ile 25 Haziran 1997'de mütalaa edildi, 25 Haziran 1997 tarihinde kabul edilen aşağıdaki hüküm verildi.

USÛL

1. Dava, madde 47 ve madde 32'ye göre 3 aylık bir ilk inceleme periyodu içinde 28 Mayıs 1996'da Avrupa İnsan Hakları Komisyonu tarafından Mahkeme'ye sevk edildi. Dava, 23 Eylül 1992'de İsveç vatandaşı olan Bayan M.S. tarafından 25. madde gereği İsveç Krallığı'na karşı 2087/92 başvurusu numarasıyla Komisyona açıldı.

Komisyon'un talebi, madde 44 ve 48 ile İsveç'in, Mahkeme'nin yaptığı yargılamayı kabul ettiğini beyan etmesine dayanmaktadır. İstemin konusu, davalı devletin; sözleşmenin 6. maddesinin 1. fıkrası, 8. maddesi ve 13. maddesinde yer alan yükümlülüklerini dava konusu olayda yer alan ifşaat bakımından ihlal edip etmediği konusunda bir kararın verilmesidir.

2. Mahkeme Kuralları B'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının d bendi uyarınca yapılan soruşturmaya karşılık olarak başvuru kendisini temsil edecek avukatı belirledi.

3. Oluşacak Daire, İsveç uyruklu Bayan E. Palm'i (Sözleşmenin 43. maddesi) ve Mahkeme Başkanı Bay R. Ryssdal'i, görevleri icabı bünyesinde

---

Yazı İşleri tarafından tutulan Notlar

² Dava, 74/1996/693/885 olarak numaralandırılmıştır. İlk sayı, davanın, ilgili yılda (ikinci sayı) mahkemeye sevk edilen dosyaların listesindeki konumunu göstermektedir. Son iki sayı, davanın, kuruluşundan beri Mahkemeye sevk edilen davalar içindeki konumunu ve Komisyona gelen başvurulardan kaynaklanan yazışmaların bulunduğu listedeki konumunu göstermektedir.

³ 2 Ekim 1994'te yürürlüğe giren Mahkeme Kuralları B, 9 No'lu Protokol ile bağlı, ilgili Devletlere ilişkin tüm durumlar için geçerlidir.

bulundurmaktadır. 10 Haziran 1996'da, Yazı İşlerinin önünde, Mahkeme Başkanı diğer 7 üyenin (Hakim isimleri) isimlerini kura ile belirlemiştir: Bay F. Gölcüklü, Bay S.K. Martens, Bay R. Pekkanen, Bay L. Wildhaber, Bay J. Markarczyk, Bay D. Gotchev ve Bay P. Jambrek. ilk yedek üye hakim olan Bay Mifsud Bonicci Bay Martens'in yerini aldı, ve ikinci yedek üye hakim olan Bay Joy Freeland, davanın ilerdeki safhalarına katılamayacak olan Bay Wildhaber'in yerini aldı.

4. 22 Temmuz 1996'daki mektuba göre, İsveç Hükümeti'nin görevlisi, mahkemede yazı işlerini bilgilendirerek, hükümetin, Anne-Marie Andersson v. İsveç (no. 72/1996/691/883) davası ile mevcut davanın aynı Dairede görülmesi gerektiği ve iki davanın da Kural 53/1'e göre Büyük Daire tarafından görülmesi gerektiği yönünde düşünceye sahip olduğunu ifade etmiştir.

13 Ağustos 1996'da yazı işleri, Bay Ryssdal'ın iki davada da kura çekiminden önce tek bir Daire oluşturulup oluşturulamayacağını değerlendirdiği konusunda hükümet görevlisini bilgilendirmiştir. Yine de, bu arada davada yer alan diğerlerinden hiçbirinin davanın aynı Daire tarafından görülmesi konusunda bir istekte bulunmadıklarını göz önünde bulundurarak (akılda tutarak), her dava için ayrı Daire oluşturulmasına karar verdi. 25 Ağustos 1996'da Daire, Büyük Daire lehine yargı yetkisinden vazgeçmemeye karar vermiştir.

5. Mahkeme Başkanı olarak Bay Ryssdal, yazı işleri aracılığıyla hareket ederek, yargılamanın organizasyonu konusunda hükümet görevlisine, başvuru avukatına ve Komisyon delegesine danışmıştır. 25 Ağustos 1996'daki karar sonucu uyarınca, yazı işleri, 13 ve 16 Aralık 1996'da başvuru ve Hükümetin tezkerelerini anılan sıraya göre teslim almıştır.

6. 20 Aralık 1996'da başvuru, davasının sözlü duruşmasının gizli yapılmasını istemiş, akabinde bu isteğinden feragat etmiştir.

7. Başkanın karar uyarınca, duruşma, 18 Mart 1987'de, Strazburg'da İnsan Hakları Binası'nda kamuya açık (aleni) olarak yapılmıştır. Mahkeme, duruşma öncesinde bir hazırlık toplantısı yapmıştır.

Mahkeme Huzurunda:

(a) Hükümet Adına

Bayan E. Jagander, Dışişleri Bakanlığı Direktörü, Temsilci,

Bay G. Schäder, Hukuk İşleri Genel Müdürü,

Adalet Bakanlığı,

Bay B. Reuterstrand, Hukuk İşleri Genel Müdürü,

Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı,

Bay H. Jäderblom, Hukuk Danışmanı,

Adalet Bakanlığı,

Danışmanlar;

(b) Komisyon adına

Bayan G.H. Thune,

Delege;

(c) başvuru adına

Bayan S. Westerberg, Avukat,

Vekil

Bayan C. Bokelund, Avukat,

Danışman.

Mahkeme, Bayan Thune, Bayan Westerberg ve Bay Jagander'in beyanlarını dinlemiştir.

OLAYLAR HAKKINDA

I. DAVANIN KOŞULLARI

8. Bayan M.S. İsvaç'te 1951'de doğmuş ve İsvaç'te yaşamaktadır. Söz konusu olaylardan önce hemşire-okulunda öğretmen olarak görev yapmaktaydı.

9. 14 yaşındayken kendisine kronik bel ağrısına sebep olarak omurgayı etkileyen bir durum olan spondilolistezis (Belkemiğinin herhangi bir yerinde, üstteki omur alttaki omura göre biraz öne kayması) teşhisi konmuş.

10. 9 Ekim 1981'de iş yerinde kayarak düşmüş ve sırtını, belini incitmiş. Bayan M.S. o dönem hamileymiş ve hastanede kadınlar kliniğinde bir doktora görünmekteymiş. Kazanın olduğu günün öğlen vaktinde aynı kliniğe gitmiş. Bu kazadan sonra Bayan M.S., şiddetli sırt ağrısından dolayı uzun bir süre boyunca işe dönememiştir. Bir süre için hasta listesinde bulunduktan sonra, geçici maluliyet aylığı verilmiş ve Ekim 1994'ten itibaren de maluliyet aylığı verilmiştir.

11. 13 Mart 1991'de Endüstriyel (İş) Sakatlıklar (Kazaları) Sigortası Kanunu'na (bundan sonra Sigorta Kanunu denilecek) dayanarak Sosyal Sigortalar Bürosu'ndan (Bundan sonra Büro denilecek) tazminat isteminde bulunmuştur.

12. Bir süre sonra, rutin bir başvuru olarak, Bayanın avukatı, iddiasının amacına hizmet etmesi için, Büro tarafından derlenen dosyanın bir kopyasını talep etti. Dosyadaki belgelerden Bayan M.S., Büro'nun, 25 Mart 1992'de kadınlar kliniğine aşağıdaki şekilde bir yazı yazdığını öğrenmiştir:

"(Başvurucu) 9 Ekim 1981'de bir iş kazası meydana geldiğini bildirdi. Hamileyken, sizin klinikle bağlantı kurmuş. Büro, o zamanın tıbbi kayıtlarının kopyalarını talep etmektedir. Umudumuz odur ki, en kısa sürede bize bu bilgiler hakkında yardım edersiniz çünkü sorun bir süredir askıda kalmış durumda ve bu konu hakkında karar verebilmek için bu kayıtlara ihtiyaç duymaktayız."

Ayrıca dosyalardan ortaya çıkan bir başka durum da şudur ki; 30 Mart 1992'de kliniğin müdürü bayanın Ekim 1981'de, Mart 1982'de ve Ekim 1985 ile Şubat 1986 arasında teslim almış olduğu, başvurusunun tedavisine ilişkin bilgileri içeren tıbbi kayıtların kopyalarını ibraz edilmiştir. Bu belgeler ifşa edilmeden önce de Bayan M.S.'ye danişılmamıştır.

13. Ekim 1985'ten itibaren tutulan tıbbi kayıtlar, ayrıca, Bayan M.S.'nin kalçasındaki ve sırtındaki ağrıdan şikâyetçi olduğunu ortaya koymaktadır. Fakat iddia ettiği gibi iş yerindeyken yaralandığına ilişkin bir içerik, bilgi bulunmamaktadır. Bu periyottaki tıbbi kayıtlar, hamileliğinin sırtındaki şikâyet konusu ağrıyı ağırlaştırması nedeniyle talep etmiş olduğu kürtaja ilişkin detaylar içermektedir. Kürtaj, Ekim 1985'te yapılmıştır. Bu bağlamda, 22 Ekim 1985'teki bir kayıтта durum, şöyle ifade edilmektedir.

"Hamileliğin sonlandırılmasının sebebi tamamen yukarıdaki inanılmaz derecedeki kötü sırt ağrısının, özellikle son hamileliği sırasında, gerçekleşmiş olmasıdır."

14. 19 Mayıs 1992'de Büro, Bayan M.S.'nin Sigorta Kanunu'na göre talep ettiği zararının giderilmesi istemini hastalık izninin bir iş kazasından kaynaklanmadığını belirterek reddetmiştir. Başvurucu, sırasıyla Sosyal Sigorta Müdürlüğü'ne, Yerel İdare Mahkemesi'ne ve yetkili Temyiz Mahkemesi'ne (bölge idare mahkemesi) başvurmuş fakat tüm düzlemlerde istemi reddedilmiştir. 26 Şubat 1996'da da Daniştay (Yüksek İdare Mahkemesi) başvurusunun temyiz başvurusunu reddetmiştir.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK VE UYGULAMA

A. Bilgi edinme özgürlüğünün genel ilkesi

15. Basın özgürlüğü Kanunu'nun 2. kısmının 1 ve 2. bölümlerine göre, İsveç Anayasası'nın da bir bölümü, herkes Gizlilik Kanunu'nda düzenlenen istisnalar dışında resmi belgelere erişme hakkına sahiptir.

B. Tıbbi bilgilerin Gizliliği

16. Bilgi Edinme Özgürlüğü genel kuralının istisnalarından biri olan sağlık ve tıbbi bakım (tıp hizmetleri) alanındaki bilgilerin gizliliği, Gizlilik Kanunu'nun 7. kısmı, 1. bölümünde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

“Gizlilik, ... kişiyle yakınlığı olan şahıslara ve bireyselliğine zarar vermeden ifşa edilebilir olmadığı sürece, kişinin şahsi sağlık durumuna ilişkin bilgiler olarak sağlık ve tıbbi bakım alanında ya da kişinin özel hayatıyla ilgili uygulanır ...”

C. Bilgi ibraz etme yükümlülüğü

17. Yukarıda yer alan gizlilik kurallarına karşın, belli şartlarda sağlık ve tıbbi bakım mercilerinin diğer kamu kuruluşlarına bilgi vermeleri gerekmektedir. Dolayısıyla, Gizlilik Kanunu'nun 14. kısmının 1. bölümü aşağıdaki şekildedir:

“Gizlilik; ... eğer bir kanun hükmü veya hükümet kararname ile bilgi verme yükümlülüğü konmuşsa, diğer bir kuruluşa bilgi ifşaatına engel olmaz.”

18. Sigorta Kanunu'nun 8. kısım, 7. bölümünü takip eden bir yükümlülük olarak aşağıdaki şekildedir:

“Bir kamu kuruluşu, ... istek üzerine, mahkemelere, Ulusal Sosyal Sigorta Kurumu ya da Sosyal Sigortalar Bürosu'na, bu kanuna göre yapılan başvuru gereği, söz konusu kişinin önemli şartlarına ilişkin olarak bilgi sunmakla yükümlüdür.”

Bu çerçevede, devlet hastanesinde çalışan bir doktor (bu davada olduğu gibi), kamu kurumunun bir temsilcisi olarak kabul edilir. Ayrıca, Sigorta Kanunu'na göre zararının giderilmesi için başvuruda bulunan kişi, iddiasına ilişkin önemli, kritik olan bilgileri Sosyal Sigortalar Bürosu'na sağlamakla yükümlüdür. (8. kısım, 6. bölüm, Sigorta Kanunu).

19. Sosyal Sigortalar Bürosu, ileri sürülen her iş kazası ile ilgili olarak bir doktorun fikrini almak hususunda, karşı bir yükümlülük altında bulunmaktadır. (Devlet Yaralanma (Kaza) Tazminat Garantisi ve İş Kazaları Sigortası hakkında Yönetmeliğin 13. bölümü, 1977:284)

20. Büroya ibraz edilmiş olan bilgiler, Gizlilik Kanunu'nun 7. kısmının, 7. bölümü tarafından sağlanan gizlilik kuralı gereğince korunmaktadır.

“Gizlilik, eğer bilgi ifşa edildiğinde kişinin kendisi ya da yakın ilişkide olduğu (yakınları) kişilerin bundan zarar göreceği varsayılsa, kişinin şahsi sağlık durumu ya da özel hayatına ilişkin bilgiler konusunda iş yaralanmalarını teminat altına alan mevzuat hükümlerinden kaynaklanan konular hakkında Sosyal Sigortalar Bürosu, Ulusal Sosyal Sigortalar Kurumu ve mahkemelerde uygulanır...”

D. Hukuk Yolları

21. Basın Özgürlüğü Kanunu ve Gizlilik Kanunu gereği resmi belgelere erişim hakkı vermeme kararına karşı itiraz hakkı bulunmaktadır. Ancak, resmi belgelerin içerdiği bilgilere erişim izni kararları bakımından böyle bir hak bulunmamaktadır. Buna ek olarak, ilgili kişi bakımından, bilgilerin ifşasından önce danışılması ya da daha sonra ifşaat hakkında bilgilendirilmek gibi bir hakkı bulunmamaktadır.

22. Ceza Kanunu'nun 20. kısım, 3. bölümü altında, bir hekim kasten veya ihmal yoluyla kanuna göre gizli kalması gereken bilgileri ifşa ederse mesleki gizliliği ihlalden dolayı suçlu olur. Dava, cumhuriyet savcısı tarafından ya da -eğer, cumhuriyet savcısı soruşturma açılmamasına karar verdiyse- mağdur kişi tarafından yerel mahkeme önüne getirilebilir. Bu şekildeki bir mesleki gizliliği ihlal, Zarar-Tazminat Kanunu'nun 2. kısım 1. bölümü ya da 3. kısım 1. bölümü (1972:207) uyarınca tazminat talebi için bir temel teşkil edebilir. Dava, kişi tarafından işverene ya da hekime karşı açılabilir.

23. Kamu kurumları ve işverenleri, buna ek olarak, Adalet Bakanlığı ve Meclis Ombudsmanı'nın denetimi altındadır. Bakan ve Ombudsman, kamu gücü kullananların kanuna uygun harekete edip etmediklerini, uygulanabilir talimatları takip edip etmediklerini ve bireyler hakkında soruşturma yapıp yapmadıklarını ya da ilgili kurumlara disipline ilişkin eylemlerini bildirip bildirmediklerini araştırır.

KOMİSYONUN ÖNÜNDEKİ, DAVAYA İLİŞKİN İŞLEMLER

24. Bayan M.S. 20837/92 numaralı başvurusunu 23 Eylül 1992'de Komisyona yapmıştır. Bayan M.S., tıbbi kayıtlarının Sosyal Sigortalar Bürosu'na verilmesinin, Sözleşmenin 8. maddesi gereği, özel hayatına saygı hakkına haksız bir müdahale oluşturduğundan; 6. ve 13. maddeleri gereği de, bu uygulamaya, tedbire karşı kullanabileceği herhangi bir kanun yolunun (itiraz yolunun) bulunmadığından şikayetçi olmuştur.

25. Komisyon başvurusunun 22 Mayıs 1995'te kabul edilebilir olduğuna karar vermiştir. 11 Nisan 1996'daki raporunda (31. madde) Komisyon, Sözleşmenin 8. maddesine ilişkin olarak bir ihlal olmadığı (22'ye karşı 5 oy), 6. maddenin 1. fıkrasına göre bir ihlal olmadığı (24'e karşı 7 oy), madde 13'ten kaynaklanan ayrı bir meselenin de olmadığı (24'e karşı 7 oy) hususunda düşüncesini ifade etmiştir.

Raporda yer alan komisyonun kararının ve 5 karşı oy düşüncesinin tam metni bu hükme ek olarak tekrar yazılacaktır.⁴

---

⁴ Yazı işleri tarafından tutulan not: Pratik sebeplerden dolayı bu ek sadece kararın yazılı versiyonu ile beraber yayımlanacaktır (1997 yılı Hükümleri ve Kararları Raporu'nda), fakat Komisyon raporunun bir kopyası yazı işlerinden elde edilebilir.

MAHKEME'YE YAPILAN NİHAİ SUNUMLAR

26. 18 Mart 1997'de duruşmada Devlet, görüşlerinde de belirttiği gibi, mahkemeyi davada sözleşmenin ihlali olmadığı kararı vermeye davet etmiştir.

27. Aynı duruma ilişkin olarak başvuru da görüşlerinde ifade ettiği üzere mahkemenin, sözleşmenin 6., 8. ve 13. maddelerinin ihlal edildiğine ve kendisine 50. madde uyarınca hakkaniyete uygun şekilde bir tazminat verilmesine karar verilmesi talebini yinelemiştir.

ESAS (KANUNİ İNCELEME)

I. SÖZLEŞMENİN 8. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

28. Başvurucu, tıbbi kayıtlarının klinik tarafından Sosyal Sigorta Bürosu'na iletiliminin aşağıda yer alan Sözleşme'nin 8. maddesine göre özel hayatına saygı gösterilmesi hakkının bir ihlali olduğunu iddia etmiştir.

“1. Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

2. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir.”

29. Devlet, başvuru tarafından iddia ve şikâyet edilen sorunların 8. maddenin 1. fıkrasına göre kabul edilebilirliğinin tartışmalı olduğunu savunmuş (buna itiraz etmiş), her halükarda, başvuruçunun bu madde ile garanti altına alınan herhangi bir hakkına müdahale olmamıştır. Alternatif olarak, bu müdahalenin 8. maddenin 2. fıkrasına göre haklı bir tedbir olduğunu ileri sürmüşlerdir.

30. Komisyon, 8. maddenin 1. fıkrasının uygulanması görüşündeydi, öyle ki bu maddeye göre başvuruçunun özel hayatına saygı gösterilmesi hakkına bir müdahalede bulunulmuştur; fakat 2. fıkraya göre yapılan müdahale haklı bir müdahaledir.

A. Madde 8 fıkra 1

1. Madde 8, fıkra 1 uygulanabilir mi?

31. Devlet, 1. fıkranın uygulanabilir olmasına itiraz etmek suretiyle başvuru, tazminat isteminde bulunarak (bu süreci başlatarak), kliniğin Büro'ya (Yukarıda 11. paragrafa bakınız) ilettiği tıbbi verilerine ilişkin gizlilik hakkından feragat ettiğini belirtmiştir. Tedbir, İsveç Hukuku'na göre öngörülebilir bir başvuru olarak ortaya çıkmıştır, öyle ki Büro'nun bu konuya ilişkin bilgileri isteme yükümlülüğüne karşılık kliniğin de verme yükümlülüğü bulunmaktaydı. (Yukarıda 18-19. paragraflara bakınız). Bu münasebetle, verilerin ifşa edilmediğini fakat Büro'da gizliliğinin devam ettiğini ifade etmiştir. (Yukarıda 16. paragrafa bakınız.)

32. Mahkeme, ilgili İsveç Hukuku'na göre başvuruçunun klinikteki tıbbi kayıtlarının gizlilikle (tutulup) yönetildiğini gözlemlemiştir (Yukarıda 16. paragrafa bakınız). Bu tür verilerin klinik tarafından Büro'ya iletimi, ikinci idarenin bir talepte bulunması kaydıyla ve sadece Sigorta Kanunu'nun uygulanmasına konu olabilecek bir bilgi olarak kabul edildiği ölçüde Sigorta Kanunu uyarınca izin verilebilir (Yukarıda 21. paragrafa bakınız).

Bu yüzden, ifşaatın, sadece başvuruçunun Büro'ya karşı ileri sürdüğü tazminat istemine değil aynı zamanda kendi kontrolü altındaki diğer birkaç faktöre dayalı olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu yüzden, başvuruçunun talebinden, klinikteki tıbbi kayıtlarına ilişkin olarak, Sözleşmenin 8. maddesinin 1. fıkrasına göre özel hayatına saygı hakkında açık bir şekilde feragat ettiği çıkarılamaz. Dolayısıyla, Mahkeme, bu maddenin söz konusu sorunlar açısından uygulanabilir olduğunu göz önünde bulundurmaktadır.

2. Bu maddeye göre bir müdahale bulunmakta mıdır?

33. Devlet, yukarıda 31. paragrafta belirtilen tartışmalara atıfta bulunarak, söz konusu veri iletiminin, Sözleşmenin 8. maddesine göre kişinin özel hayatına saygı hakkına müdahale edebilecek seviyede olduğu iddiasına karşı çıkmıştır.

34. Başvuruçucu ve Komisyon, özel ve hassas bir bilginin kendisinin rızası olmadan Büro'daki birçok insana ifşa edildiğini ifade etmiş, dolayısıyla bu tedbirin de bir müdahale oluşturduğunu ileri sürmüştür.

35. Mahkeme, şuna dikkat etmiştir ki söz konusu tıbbi kayıtlar kürtaajla ilgili bilgileri kapsayacak şekilde başvuruçucu ile ilgili oldukça şahsi ve hassas veriler içermektedir. Kayıtlar gizli kalmasına rağmen, bir diğer kamu kuruluşuna ve dolayısıyla geniş bir kamu görevlisi halkasına ifşa edilmiştir (Yukarıda 12-13. paragraflara bakınız). Üstelik, başvuruçunun tıbbi tedavisi ile ilgili bilgi Klinik'te toplanıp depo edilmiş ise de söz konusu bilginin sonraki iletimi bir başka amaca yani Büro'nun, başvuruçunun tazminat talebini inceleyebilmesine hizmet etmiştir. Başvuruçunun klinikte tedavi görmüş olması, kişinin, verilerinin Büro'ya ifşa edilmesine rıza gösterdiği şeklinde anlaşılmalıydı (Yukarıda 10. paragrafa bakınız). Bu hususları göz önüne bulundurarak, Mahkeme, klinik tarafından Büro'ya bilgilerin ifşa edilmesinin, Sözleşmenin 8. maddesinin 1. fıkrasına garanti altına alınan, başvuruçunun özel hayatına saygı hakkına bir müdahaleye yol açtığını bulmuştur.

Geriye, bu müdahalenin 8. maddenin 2. fıkrasına göre haklı olup olmadığına karar vermek kalmaktadır.

II. 8. Maddenin 2. Fıkrası

1. Kanun/Hukuk Uyarınca

36. Başvuruçucu, tıbbi kayıtlarının Büro'nun isteğinin kapsamını aşacak şekilde ifşa edilmiş olduğunu ileri sürmektedir. Büro, sadece başvuruçunun 9 Ekim 1981'de uğradığı iddia edilen sırt yaralanmasının zamanıyla ilgili tıbbi kayıtları talep etmişken, klinik, Şubat 1986'ya kadarki periyodu kapsayan kayıtları hazırlamıştır (Yukarıda 12. paragrafa bakınız). Bu yüzden, bilgilerin ifşası, sadece istenen verilerin hazırlanması gerektiğine ilişkin Sigorta Kanunu'nun 8. kısmının 7. bölümünde yer alan şartı karşılamamıştır (Yukarıda 18. paragrafa bakınız) ve sonuç olarak bunların iletimi hukuka uygun değildir.

37. Yine de Mahkeme'ye göre, yukarıda yer alan maddede ki şartlar göstermektedir ki kamu kuruluşlarının bilgi sağlama yükümlülüğü nedeniyle onlara verilmesi gereken bilgilerin kapsamının tespitindeki belirleyici faktör, isteğin kesin olarak ifade edilmiş olmasından daha çok bilgi ile ilgilidir (Yukarıda 18. paragrafa bakınız). Mahkeme, müdahalenin kanuni temelini olduğunu ve ön-

görülebiliyor olduğuna kani olmuş, bir diğer deyişle bunun hukuka uygun olduğuna karar vermiştir.

2. Kanuni amaç (meşru amaç)

38. İfşaatın amacı, başvuruca iş kazası sonucu tazminat verilmesinin koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediği hususunda Büro'nun karar verebilmesine olanak sağlamaktır Verilerin iletimi, hak eden davacılar kamu fonlarının tahsisi için, potansiyel olarak belirleyicidir. Dolayısıyla bu durumun, ülkenin ekonomik refahını korumak yönündeki amaca yönelik olduğu kabul edilebilir. Gerçekten de bu, mahkeme önünde ihtilaf konusu edilmemiştir.

Diğer yandan, Mahkeme, Devlet tarafından talep edilen ikinci isteğin, yani "diğerlerinin... hakkı"nın korunmasının sorgulanmasını gerekli görmemiştir.

3. Demokratik bir toplumda gereklilik

39. Başvurucunun iddiasında (dilekçesinde), tıbbi kayıtlarının ifşaatının demokratik bir toplumda gereklilik olduğunun kabul edilemeyeceği belirtilmektedir. Sakatlığının kendisini çalışmaktan alıkoyduğu gerçeği hakkında tartışma yokken, bunun sebebi -bunun spondilolistesiz mi yoksa iş kazası mı olduğu iddiası- ile ilgili bir fikir ayrılığı bulunmaktadır (Yukarıda 9-10. paragraflara bakınız). Başvurucunun 1985'teki kürtaj ile ilgili bilgi, Büro tarafından karar verilen durum ile ilgisizdi (Yukarıda 12-13. paragraflara bakınız). Ayrıca başvuruca, Büro'daki kamu görevlilerinin gizliliği sağlamla yükümlü olması şartının, hakları açısından, klinikteki tıbbi personele başvurmasından daha zayıf bir koruma sağladığını ileri sürmüştür. Bu yüzden, hasta, sıradan bir kamu görevlisi tarafından yapılan ifşaat sonucu zarara uğradığını göstermeli iken, bir doktor da bu ifşaatın zarara sebebiyet vermediğini göstermek zorundadır.

Buna ek olarak, başvuruca, madde 8'de yer alan haklarına ilişkin etkin korumanın; kendisine kliniğin veri iletimi niyetiyle ilgili haber verilmesini ve söz konusu karar uygulanmadan önce buna karşı kanun yollarına gidebilmesi için fırsat verilmesini gerektirdiğini savunmuştur (Yukarıda 21. paragrafa bakınız).

40. Devlet ve Komisyon, ifşaatın, bildirim gerekliliği olduğu görüşündedir. Başvuruca iddiada bulunduğunda; sadece Büro kararıyla ilgili tıbbi kayıtlar değil aynı zamanda ilgili olma ihtimali gerçeği de kişiye görünür kılınmalıdır. Hatta, kürtajla ilgili bilgiler sırt problemlerine ilişkindir (Yukarıda 13. paragrafa bakınız). Eğer, Büro'dan özellikle başvuruca dilekçesine dayanması istenseydi, kişinin elde tuttuğu ilgili delillere ilişkin bir risk olurdu. Veri, Büro'nun uhdesinde iken gizli kaldığından ötürü (Paragraf 16), ifşaatın yol açtığı müdahale sınırlı bir nitelik taşımaktadır.

41. Mahkeme şunu vurgular ki kişisel verilerin, özellikle tıbbi verilerin, korunmasının; kişinin, sözleşmenin 8. maddesi tarafından garanti altına alınan özel ve aile hayatına saygı hakkının kullanımı açısından temel bir önemi bulunmaktadır. Sağlık verilerinin gizliliğine saygı, sözleşmeyi akdeden tüm tarafları bakımından hukuk siteminde önemli bir ilkedir. Bu, sadece bir hastanın özelinin hassaslığına saygı göstermek değil, aynı zamanda tıp mesleğine ve genel olarak da sağlık hizmetine duyduğu güveni korumak açısından hayati öneme sahiptir. İç hukuk, sözleşmenin 8. maddesindeki garantilere aykırı olabilecek bu gibi şahsi sağlık verilerinin ifşaatı veya iletimini engellemek için uygun koruma önlemlerini sağlamalıdır (25 Şubat 1997'de yapılan Z v. Finlandiya davasına bakınız, 1997-I yılı Hükümler ve Kararlar Raporu, p. 347, s. 95).

Devlet tarafından bu alanda kullanılmış olan değerlendirme marjı ve yukarıdaki hususları da akılda tutarak, Mahkeme, bir bütün olarak davayı göz önünde bulundurarak, müdahalenin haklı olduğunu göstermek için; belirtilen sebeplerin ilgili ve yeterli olup olmadığı ile alınan tedbirin, güdülen kanuni amaçla uygun olup olmadığını inceleyecektir (aynı eser, s. 94)

42. Özel koşullara dönülecek olursa, Mahkeme, şunun farkında ki başvurunun tıbbi verileri bir kamu kuruluşundan diğerine başvurunun kendisinin talep etmiş olduğu yararları elde etmek için kanuni şartları yerine getirip getirmediğinin değerlendirilmesi kapsamında iletilmiştir (Yukarıda 11-14. paragraflara bakınız). Bu, şunu kabul etmeyi gerektirir ki, başvurunun tazminat istemini kabul edip etmemeye karar verirken, Büro'nun, kliniğin sahip olduğu verilere karşılık başvurucudan alınan bilgileri kontrol etmesi gibi meşru bir ihtiyacı vardı. Bağımsız bir kaynaktan objektif bilginin yokluğunda, Büro için istemin haklı bir nedene dayanıp dayanmadığına karar vermek zor olacaktı.

İddia, başvurunun 1981'de uğradığı iddia ettiği sırt ağrısı ile ilgilidir ve klinik tarafından Büro'ya sağlanan tüm tıbbi kayıtlar, 1985'teki kürtaşı ve sonrasındaki tedavisi ile ilgili olanlar dâhil başvurunun sırt problemi ile ilgili bilgiler içermektedir. 1985'teki kayıtlardan görüldüğü gibi, başvurunun sırt ağrısı, hamileliğinin sonlandırılması için temel sebebi teşkil etmektedir (Yukarıda 12-13. paragraflara bakınız). Üstelik veri, Sigorta Kanunu'na göre iddia ettiği tazminatla ilgili periyodu kapsamaktadır (Yukarıda 10-11. paragraflara bakınız). Mahkemenin görüşüne göre; başvuru, kliniğin Büro'nun kararına materyal olarak kendisinin geçmiş 1981'deki tıbbi kayıtlarını bırakırken makûliyeti göz önünde bulundurmadığı yönündeki iddiasını ispat edememiştir.

43. Ek olarak, ilgili hukuka göre; Büro'nun istekte bulunması ve Sigorta Kanunu'na göre önemli bir bilgi olan başvurunun yapılması, ilgili verileri aktarmak için gerekli bir durumdur. (Yukarıda 18. paragrafa bakınız). Klinikteki personel, bu koşulları gözlemlenmede başarısız olursa, hukuki veya cezai sorumluluğa maruz kalabilir (Yukarıda 22. paragrafa bakınız). Büro, bilgiyi alan taraf olarak, klinik gibi kural ve koruma önlemlerine benzer şekilde, veriye gizli gibi muamele etmek yükümlülüğü altındadır, (Yukarıda 20 ve 22. paragraflara bakınız).

Bu koşullarda, itiraz edilen tedbir bu yüzden, kötüye kullanımlara karşı etkili ve yeterli koruma önlemleri ile beraber önemli sınırlamalara tabi olmuştur (yukarıda zikredilen Z v. Finlandiya davası, paragraf 350, s. 103)

44. Yukarıda geçenleri göz önüne alarak, Mahkeme, başvurunun tıbbi kayıtlarının klinik tarafından Büro'ya iletilmesi için ilgili ve yeterli sebeplerin bulunduğuna; tedbirin güdülen kanuni, meşru amaçla orantısız olmadığına kanaat getirmiştir. Dolayısıyla, şu sonuç çıkıyor ki; Sözleşmenin 8. maddesiyle garanti altına alınan, başvurunun özel hayatına saygı gösterilmesi hakkının herhangi bir ihlali söz konusu değildir.

II. SÖZLEŞMENİN 6. MADDESİNİN 1. FIKRASININ İHLALİ İDDİASI

45. Başvuru, ilgili olduğu kadarıyla, ek olarak sözleşmenin 6. maddesinin 1. fıkrasının da ihlal edildiğini iddia etmiştir.

“Herkes, medeni hak ve yükümlülükleri belirlenirken, bir mahkeme tarafından yargılanma hakkına sahiptir”

Başvurucu özellikle, bu hükmün aksine olarak, kendisine, klinik tıbbi kayıtlarını henüz iletmeden, mahkeme önünde tedbire karşı itiraz etmek için bir imkân verilmediğinden şikâyet etmektedir (Yukarıda 21. paragrafa bakınız).

46. Hükümet, Madde 6/1'in uygulanabilir olmasına karşı çıkmakta ve her halükarda bu davada maddeye riayet edildiğini savunmaktadır (Yukarıda 22-23. paragraflara bakınız). Komisyon, bu kısım için, hükmün uygulanabilir olduğu ve hükme riayet edildiği görüşündedir (Yukarıda 22. paragrafa bakınız).

47. Mahkeme, öncelikle, başvuruçunun tıbbi kayıtlarının ifşaatına ilişkin olarak başvuru ile İsveç idareleri arasındaki anlaşmazlık konusunda Madde 6/1'in uygulanabilir olup olmadığını sorgulamıştır. Mahkeme şunu vurgular ki, içtihatlarında ortaya koyduğu ilkelere göre (Zander v. İsveç, 25 Kasım 1993 seri A no: 279-B, p. 38, s. 22; Kerojarvi v. Finlandiya, 19 Temmuz 1995, seri A, no: 322, p. 12, s. 32), iç hukukta tanındığı, en azından tartışılabilir gerekçeleriyle, söylenebilen bir hak üzerinde bir ihtilafın olup olmadığını sorgulamalıdır. İhtilaf, gerçek ve ciddi olmalı ve sadece hakkın varlığıyla değil, aynı zamanda kapsamı ve kullanım biçimiyle de ilgili olabilir ve söz konusu hak için davanın sonucu doğrudan belirleyici olmalıdır. Son olarak, bu hak, karakter olarak medeni hukuka ilişkin bir hak olmalıdır.

48. Gizlilik Kanunu'nun 7. kısmının 1. bölümünde yer alan gizlilik kuralına göre, gizlilik yükümlülüğü, mevcut davada söz konusu verilere uygulanmıştır (veriler bakımından yerine getirilmiştir) (Yukarıda 16. paragrafa bakınız). Madde hükmü, açıkça, hastanın tıbbi verilerinin ifşa edilmemesi yönündeki çıkarını korumak için tasarlanmıştır.

49. Diğer taraftan, Gizlilik Kanunu'nun 14. kısmının 1. bölümüne göre, gizliliği sağlama yükümlülüğü (gizlilik yükümlülüğü), bir diğer idareye bilgi sağlama gerekliliği konusunda mevcut olan kanuni yükümlülük durumunda uygulanmaz (Yukarıda 17. paragrafa bakınız). İncelenmekte olan davada, klinik Büro'ya "Sigorta Kanunu'na göre yapılacak bir başvuruda başvuruçunun ilgili şartlarının önemi olduğundan dolayı" bilgi sağlamak konusunda bir yükümlülük altında bulunmaktaydı. (Sigorta Kanunu, 8. kısım, 7. bölüm). Bu yüzden, bilgi talep eden idareye karşı bilgi veren idarenin yükümlülük görevi, özellikle bünyesinde bulundurduğu verilerin ilgili olmasına bağlıydı; bu, kliniğin başvuruçuyla ilgili bünyesinde bulundurduğu ve imkân dâhilinde başvuruçunun tazminat iddiasına ilişkin olarak Büro'nun tespitiyle ilgili tüm verileri kapsamaktaydı.

Yukarıda tanımlanan yükümlülüğün kapsamına ek olarak, Mahkeme, Sigorta Kanunu'na göre bir başvuruyla ilgili olarak hangi verilerin önem arz ettiğini değerlendirme konusunda kliniğin geniş bir takdir yetkisi kullandığını belirlemektedir. Bu bakımdan, klinik, Büro'ya bilgileri iletirken başvuruçunun görüşlerini alma yükümlülüğü altında değildir (Yukarıda 21. paragrafa bakınız).

Dolayısıyla, söz konusu kanun hükümlerinden anlaşılmalıdır ki bu gibi verilerin iletiminin engellenmesine ilişkin bir hakkın, tartışılabilir sebeplere dayanmakla birlikte, ulusal hukukta tanındığı söylenemeyecektir. (Masson ve Van Zon v. Hollanda davasına bakınız, 28 Eylül 1995, Seri A No. 327-A, p. 19-20, s. 49-52). Mahkemenin önüne bunun aksini gösteren hiçbir delil konulmamıştır.

50. Mahkeme, bu maddeye (6/1) göre yapılan başvurunun kabul edilebilir bir başvuru olmadığı ve dolayısıyla bir ihlalin bu davada söz konusu olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

III. SÖZLEŞMENİN 13. MADDESİNİN İHLAL İDDİASI

51. Aslında Madde 6/1 ile ilgili olarak temelde aynı argümanlara dayanarak, başvuru aşığıdaki korumayı sağlayan, Sözleşmenin 13. maddesinin de ihlal edildiğini iddia etmiştir:

“Bu Sözleşme’de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkes, söz konusu ihlal resmi bir hizmetin ifası için davranan kişiler tarafından gerçekleştirilmiş olsa dahi, ulusal bir merci önünde etkili bir yola başvurma hakkına sahiptir.”

Başvuru, gizli verilerin ifsaatının iptal edilemeyen tedbir olmasından ötürü, öncelikle ilgili kişinin, ifsaata karşı gitmesi gerekli olan, etkili bir kanun yolunun bulunmasının çok önemli olduğunu iddia etmiştir.

52. Hükümet, madde 8 ve 6/1’le ilgili olarak ileri sürdükleri gibi madde 13’ün de uygulanabilir olmadığını iddia etmiştir. Yine de, eğer Mahkeme madde 8’i uygulanabilir bulup madde 6/1’i uygulanamaz bulursa madde 13’e göre ayrı bir durumun ortaya çıkacağını kabul etmiştir. Onların görüşüne göre, başvuru açısından, gizliliğin ihlalden dolayı tazminat elde etmek için uygun olan kanun yollarının tümünün varlığı (Paragraf 21 ve 23’e bakınız), madde hükmünün gereklerini karşılamıştır.

53. Madde 6/1’in uygulanabilir olduğuna ve bu dava açısından maddeyi riayet edildiğine karar vermiş olan Komisyon, madde 13’e göre de başvuru şikâyetini sorgulamanın gerekli olduğuna inanmamıştır. Madde 13’teki gereklilikler madde 6/1’de yer alanlardan daha az katı ve madde 6/1’in kapsamında da yer aldığından dolayı şu sonuca varılmıştır ki ilk maddeye göre farklı bir durum ortaya çıkmamıştır.

54. Başvurucunun madde 8 ve 6/1 kapsamındaki şikâyetleri ile ilgili olarak vardığı sonuçlar ışığında (Paragraf 32 ve 50’ye bakınız) Mahkeme, başvuru madde 13 kapsamındaki şikâyetiyle ilgili olarak farklı bir durumun (meselenin) ortaya çıktığını göz önünde bulundurmıştır.

Sözleşmenin 13. maddesi iç hukuk düzeninde herhangi bir formda güvence altına alınmış olabilen Sözleşmedeki hak ve özgürlüklerin özünün uygulanması için ulusal düzlemde bir kanun yolunun varlığını garanti eder. Bu yüzden Madde 13’ün etkisi, sözleşmeciler Devletlere madde 13 kapsamındaki yükümlülüklerine uyma şekilleri hakkında bir miktar takdir hakkı tanınmasına rağmen yetkili ulusal bir makama sözleşmeye ilişkin şikâyetlerin içeriğiyle ilgilenmek ve uygun desteği vermek konusunda izin veren bir iç hukuk kanun yoluna ilişkin bir maddeyi gerektiriyor (Örnek olarak bakınız, Chahal v. İngiltere davası, 15 Kasım 1996).

Yine de, madde 13 garantisi, sözleşme kapsamındaki tartışılabilir şikâyetlere ilişkin olarak uygulanabilir (Örnek olarak bakınız the Boyle ve Rice v. İngiltere davası, 27 Nisan 1988).

55. Başvurucunun madde 8 kapsamındaki şikâyeti esas olarak, tazminat istemine konu olan ikinci muayenesiyle -kendi görüşüne göre- ilgisiz olan söz konusu verileri kliniğin Büro’ya iletmış olmasıydı (Paragraf 36 ve 39). Yukarıda madde 8 kapsamındaki tespitlerini göz önünde bulundurarak Mahkeme, madde 13’ün amaçlarına ilişkin başvuru tartışılabilir iddialarının olduğuna kani olmuştur. Geriye, başvuruya etkili bir kanun yolunun sağlanıp sağlanmadığını sorgulamak kalmıştır.

Bu bağlamda, başvurucuya, klinikteki ilgili görevlilere karşı genel mahkemelerde ceza ve hukuk davaları açmak ve mesleki gizliliğin ihlali nedeniyle tazminat talep etmek yolu açıktı (Paragraf 22). Bu yüzden, başvuru yetkili

idareye dava konusu isteminin verilmesi ve madde 8 kapsamındaki şikâyetinin uygulanmasının ele alınması için yetkili idareye erişmiştir. İfşaatin sınırlı niteliğini ve çeşitli koruma önlemlerini (Paragraf 16-18, 20 ve 22), özellikle Büro'nun bilgilerin gizliliğini teminat altına almak ve sağlamak yükümlülüğünü göz önünde bulundurarak, Mahkeme, yukarıda söz edilen, olayın vukuundan sonra mevcut değişik kanun yollarının, madde 13'ün gereklerini karşıladığına kanaat getirmiştir.

56. Dolayısıyla, Mahkeme, söz konusu davada sözleşmenin 13. maddesine ilişkin bir ihlal bulunmadığına kanaat getirmiştir.

BU SEBEPLERDEN ÖTÜRÜ, MAHKEME

1. Oybirliğiyle 8. madde ihlalinin olmadığına,
2. 3'e karşı 6 oyla bu davada 6. maddenin uygulanabilir olmadığına,
3. Oybirliğiyle 6. maddenin 1. fıkrasının ihlalinin olmadığına,
4. Oybirliğiyle 13. maddenin ihlalinin olmadığına karar vermiştir.

Karar, İngilizce ve Fransızca olarak yazılmıştır ve kamuya açık duruşmada İnsan Hakları Binasında, Strazburg'da 27 Ağustos 1997'de tefhim edilmiştir.

İmza: Rolv Ryssdal

Başkan

İmza: Herbert Petzold

Yazı İşleri Müdürü

Sözleşmenin 51. maddesinin 2. fıkrası ve Mahkeme Kuralları B'nin 5/2 hükmüne göre; Bay Ryssdal'ın, Bay Gölcüklü ve Bay Jambrek'in de katılımıyla, karara kısmen karşı çıktığı kısmen de aynı görüşte olduğuna ilişkin mütalaası hükme eklenmiştir.

Paraf: R. R.

Paraf.: H. P.

HÂKİM BAY RYSSDAL'IN, HÂKİM GÖLCÜKLÜ VE HÂKİM JAMBREK'İN DE KATILDIĞI, KARARA KISMEN KATILMA KISMEN KARŞI OLMA YÖNÜNDEKİ GÖRÜŞÜ

1. Sözleşmenin 6. maddesinin 1. fıkrasının bu davada uygulanabilir olmadığına ilişkin çoğunluk görüşünü paylaşmıyorum. Fakat uygulanan hükmü göz önünde bulundurduğumda çoğunluğun, sözleşmenin 6. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edilmemiş olduğu yönündeki kararına katılıyorum.

2. Savunulabilir bir iddia bulunup bulunmadığı sorusuna değinmek gerekirse; ben, kararda da zaten söz edilen, söz konusu veri türüne ilişkin başvurularda gizlilik görevi ve gizlilik görevinin hastaların gizli bilgilerini/çıkarlarını korumaya yönelik bir düzenleme olarak dizayn edildiği gerçeğine ağırlık vermemektedirim.

Kliniğin elinde bulunan, Büro'nun Sigorta Kanunu'na göre talep edilen tazminatı belirlemede önem arz eden bilgilere ilişkin gizlilik kuralının uygulanmadığı ve bilgileri aktaran makam olarak kliniğin bu hususta hangi verilerin ilgili veri olduğunu değerlendirirken önemli bir takdir yetkisini kullandığı doğrudur.

Yine de çoğunluk görüşünde belirtilen bu takdir yetkisi sınırsız değildir ve Masson ve Van Zon v. Hollanda (28 Eylül 1995 tarihli karar, Seri A no: 327-A, pp. 19-20, § 49-52) davasına konu meseledeki durumdan önemli ölçüde, daha fazla derecede sınırlıdır. O davada, mesele, sonuçta beraat etmiş olan bir şüphelinin, tutuklu bulunduğu sürenin olumsuz, zarar verici sonuçları bakımından Hollanda hukukunda yer alan hükümlere göre bir tazminat hakkına sahip olup olmadığıydı. Mahkemenin; ulusal hukukta, tazminat konusunda güncel bir hakkın tanınmadığına karar vermesinde belirleyici faktör, Devletin, ilgili hükümde belirtilen koşullar yerine getirilmiş olsa bile ödeme yükümlülüğünün olmamasıdır; “hakkaniyet” bu yüzden mevcuttur düşüncesinde olan yetkili mahkemede karar şarta bağlıdır. (aynı eser, s. 51).

Aksine, bu davaya konu meselede kullanılan takdir yetkisinin kapsamı daha hassas/ bir şekilde tanımlanmıştır. İlgili ulusal hukuk hükümlerine göre, Büroya, klinik tarafından tıbbi bir verinin ifşa edilmesi/verilmesi, sadece Sigorta Kanunu'na göre yapılan başvuru için bu bilginin önem derecesi kadar mümkünken; bilgilerin gizliliğini korumak için var olan, kliniğin yükümlülüğüne aykırılık teşkil edecek şekilde ifşaat/açıklama yapılmıştır.

Benim görüşüme göre, başvuru, bu yüzden, tartışmaya açık olmakla birlikte ulusal hukukun, klinik tarafından Büro'ya iletilen verinin açıklanmasına itiraz etme hakkını kendisine tanıdığını iddia edebilir.

3. Ayrıca, başvuru, tazminat talebine konu olan, klinik tarafından Büro'ya iletilen sonraki muayenesine ilişkin söz konusu verilerin konuyla ilgisini tartışmıştır. Bu yüzden, kliniğin tıbbi kayıtları ifşa kararının İsveç Hukuku'na göre kanuni olduğu ve meselenin hukuki bir durum oluşturduğuna ilişkin yetkili makamlar ile arasında ciddi fikir ayrılığı oluşmuştur. Bu karar ayrıca, başvuru, klinikteki kayıtların gizliliğinin korunması hakkı konusunda doğrudan belirleyici olmuştur. Buna göre, bir “hak” üzerinde tartışma oluşmuştur.

4. Buna ek olarak, başvuru, kişisel tıbbi verilerinin gizliliğinin korunmasıyla ilgili olaydaki/düzenlemedeki hakkın, sivil (özel hukuka ilişkin) karakterde bir hak olduğu düşüncesindeyim.

5. Uyum sorusuna gelince, madde 13'ün altında tartışılan hukuki çareler (kararın 22. ve 55. paragraflarına bakınız), kanaatimce de madde 6/1'in de gereklerini karşılamaktadır. İlgili klinik personeline karşı İsveç Mahkemeleri önüne hukuk ve/veya ceza davası getirmek suretiyle, başvuru, hem olaya hem hukuka ilişkin sorular da yönelterek, Sigorta Kanunu'na dayanarak talep ettiği tazminata karar verilmesiyle ilgili olmayan, kliniğin Büro'ya tıbbi bilgilerini ilettiği iddiasının gerçekliğinin yeniden gözden geçirilmesi imkânını elde etmiş olacaktı. Bilgilerin Büro'ya ifşa edilmesinden önce başvuru, davaları açma imkânının olmaması gerçeği, kanaatimce dava açma hakkının özüne zarar vermemiştir.

6. Yukarıda belirtilenler ışığında, mevcut davada sözleşmenin 6. maddesinin 1. fıkrasına ilişkin bir ihlal görmemekteyim.

7. Sözleşmenin 13. maddesine ilişkin ihlal bulunmadığı kararına katılmaktayım.